

LỜI NÓI ĐẦU

Ngày nay, các bậc cha mẹ rất coi trọng kỹ năng ăn nói của con mình nên có rất nhiều lớp học làm MC, phát thanh viên dành cho trẻ em được mở ra. Đối với một đứa trẻ, đạt được những yêu cầu nào thì được gọi là “biết giao tiếp”, hoạt ngôn, có thể nói lưu loát, diễn đạt tốt, hay đạt được đến trình độ “nói như người lớn”?

Liên quan đến vấn đề này, đáp án của mỗi phụ huynh lại khác nhau. Nhưng chúng tôi tin rằng hầu hết mọi người sẽ không phản đối cách nhìn nhận sau: Khả năng giao tiếp của trẻ em là một quá trình rèn luyện lâu dài trong môi trường học tập và cuộc sống thực tế.

Khả năng giao tiếp của trẻ em nếu được nhìn từ góc độ này sẽ cho ra hai kết luận: cách diễn đạt bằng lời của trẻ phải phù hợp với độ tuổi; biểu đạt một cách chân thành, chân thật sẽ khiến người nghe tin cậy.

Cuốn sách này được viết ra dựa trên hai kết luận nêu trên, đề cập đến 37 tình huống giao tiếp mà trẻ em thường gặp trong môi trường học đường, được thể hiện dưới dạng truyện tranh, xen kẽ những cách giải quyết đơn giản, dễ hiểu. Qua những tình huống này, trẻ sẽ nắm bắt được cách giao tiếp đúng khi gặp tình huống tương tự, cũng như học cách tôn trọng người khác và coi trọng bản thân.

Trong thực tế đời sống, nhiều mâu thuẫn giữa trẻ và bạn học bắt nguồn từ ngôn ngữ diễn đạt. Trẻ em thiếu tự tin có thể xuất phát từ nguyên nhân biểu đạt ngôn ngữ kém. Có thể thấy, nâng cao năng lực giao tiếp của trẻ là điều vô cùng quan trọng.

Những vấn đề liên quan đến phát ngôn và đời sống học đường hàng ngày đều có thể tìm thấy đáp án trong cuốn sách này. Tôi tin rằng, sau khi đọc cuốn sách, trẻ không những cải thiện nhanh chóng khả năng diễn đạt bằng lời nói mà còn cải thiện tác phong trong trường học, cũng như nâng cao trình độ phát biểu trước đám đông, đạt được sự phát triển lành mạnh.

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH

Cuốn sách gồm 5 chương với 37 hoạt cảnh thường gặp nhất trong môi trường học đường. Sách có thể được sử dụng như một tài liệu tham khảo để cải thiện khả năng diễn đạt bằng lời nói hoặc rèn luyện giao tiếp nơi đông người của trẻ. Trẻ chưa đọc tốt có thể đọc với sự giúp đỡ của bố mẹ, trẻ đọc tốt có thể tự đọc và tự luyện tập theo các tình huống có trong sách.

- 1 Chương 1 tập trung vào những vấn đề trẻ thường gặp phải khi nói trước đám đông và học các phương pháp giải quyết đúng đắn: Học cách đặt câu hỏi, phát biểu cảm nghĩ khi đạt giải thưởng, làm thế nào để tổ chức sinh hoạt tổng kết lớp v.v...
- 2 Chương 2 chú ý đến những yếu tố cơ bản cần có khi nói trước đám đông như: Thái độ tự tin khi nói trước đám đông, học cách phản ứng nhanh, chú ý cách phát âm, sắp xếp logic lời phát biểu v.v...
- 3 Chương 3 là các tình huống hay xảy ra trong trường học. Ví dụ: Làm quen với người bạn mới, nói cho người khác biết nguyện vọng của mình, nhờ người khác giúp đỡ, bày tỏ sự cảm kích với bạn tốt, nói lời xin lỗi, an ủi người khác v.v...
- 4 Chương 4 đề cập đến những khó khăn trẻ có thể gặp phải và cách xử lý: Cách thuyết phục người khác, cách bày tỏ sự phản đối, nhắc nhở một cách thiện chí, giải quyết mâu thuẫn với bạn học bằng lời nói, cách đối mặt với sự tức giận của người khác v.v...
- 5 Chương 5 liệt kê những sai lầm trẻ dễ mắc nhất và cách giải quyết. Ví dụ: Nói năng không phù hợp hoàn cảnh, nói năng vô lý khi thể hiện sự không hài lòng, không biết cách khéo léo từ chối người khác, biến thảo luận thành cãi vã, không biết đáp lại khi bị cười nhạo, biến sự chia sẻ niềm vui thành sự khoe khoang...
- 6 Chương 6 chủ yếu giúp trẻ hình thành thói quen diễn đạt chuẩn trong môi trường học đường, từ đó nâng cao chất lượng lời nói của mình. Ví dụ như: điều chỉnh cảm xúc của mình trước khi thể hiện sự tức giận, bỏ thói quen ngắt lời khi người khác đang nói, học cách đồng cảm, không nói xấu nhau v.v...

MỤC LỤC

CHƯƠNG 1: Nhẹ nhàng đối mặt với các tình huống giao tiếp trong trường học

1. Làm thế nào để đối phó với các câu hỏi bất ngờ 002
2. Gặp câu hỏi không biết, biểu đạt thế nào mới là đúng 006
3. Biết đặt câu hỏi cũng là có tài ăn nói 010
4. Phát biểu cảm nghĩ khi nhận giải thưởng 014
5. Hiểu được ngụ ý lời nói, thành công vượt qua cuộc phỏng vấn 018
6. Bài phát biểu tổng kết 022
- Trò chuyện với chuyên gia tâm lí 026

CHƯƠNG 2: Khiến cho việc phát biểu trước đám đông trở nên thú vị hơn

7. Bồi dưỡng sự tự tin khi phát biểu trước đám đông 028
8. Học cách phản ứng nhanh 032
9. Nghiêm khắc với bản thân, phát âm chuẩn 036
10. Học cách sắp xếp bài phát biểu một cách logic 040
- Trò chuyện với chuyên gia tâm lí 044

CHƯƠNG 3: Giải quyết 6 vấn đề cơ bản trong học đường

11. Giới thiệu bản thân với người lạ 046
12. Biểu đạt không nên mơ hồ, hãy thể hiện mong muốn rõ ràng của bản thân 050
13. Yêu cầu giúp đỡ hợp lí 054
14. Thể hiện sự khen ngợi đối với bạn tốt 058
15. Bày tỏ lời xin lỗi, mong muốn sự tha thứ từ bạn học 062
16. Nói những lời an ủi phù hợp với người khác 066
- Trò chuyện với chuyên gia tâm lí 070

CHƯƠNG 4: Vượt qua 7 khó khăn thường gặp trong giao tiếp nơi học đường

17. Cách thuyết phục bạn muốn rời khỏi đội ở lại 072
18. Cách bày tỏ sự phản đối với bạn cùng lớp 076
19. Thiện ý nhắc nhở người khác 080
20. Giải quyết xung đột giữa các bạn cùng lớp thông qua lời nói 084
21. Làm thế nào để đối phó với những lời “đùa” về mình 088
22. Làm thế nào để nói chuyện với người đang tức giận 092
23. Cách hỏi giáo viên khi chưa hiểu bài 096
- Trò chuyện với chuyên gia tâm lí 100

CHƯƠNG 5: Thể hiện chính xác, tránh những sai lầm giao tiếp không đáng có

24. Lời nói cần phù hợp với thời gian, hoàn cảnh, người nghe khác nhau 102
25. Dùng lời nói hợp lí để bày tỏ sự không hài lòng 106
26. Học cách bày tỏ thái độ và khéo léo từ chối người khác 110
27. Tránh biến cuộc thảo luận đơn thuần thành tranh cãi gay gắt 114
28. Có người chế giễu bạn, bạn phải làm gì? 118
29. Biểu đạt chính xác sự cảm ơn và khen ngợi 122
30. Đừng biến sự chia sẻ niềm vui thành sự khoe khoang 126
- Trò chuyện với chuyên gia tâm lí 130

CHƯƠNG 6: Học tập và nâng cao trình độ giao tiếp

31. Khi tức giận, điều chỉnh cảm xúc trước khi giao tiếp 132
32. Bỏ thói xấu ngắt lời người khác, chờ người khác nói xong hãy nói 136
33. Học cách đánh giá người khác 140
34. Dùng giọng điệu thương lượng để nói với người khác 144
35. Học cách đồng cảm với người khác 148
36. Lễ phép không phải khách sáo, đừng nói “lời khách sáo” với bạn thân 152
37. Không chửi bậy, xúc phạm nhau 156
- Trò chuyện với chuyên gia tâm lí 160

Chương 1:

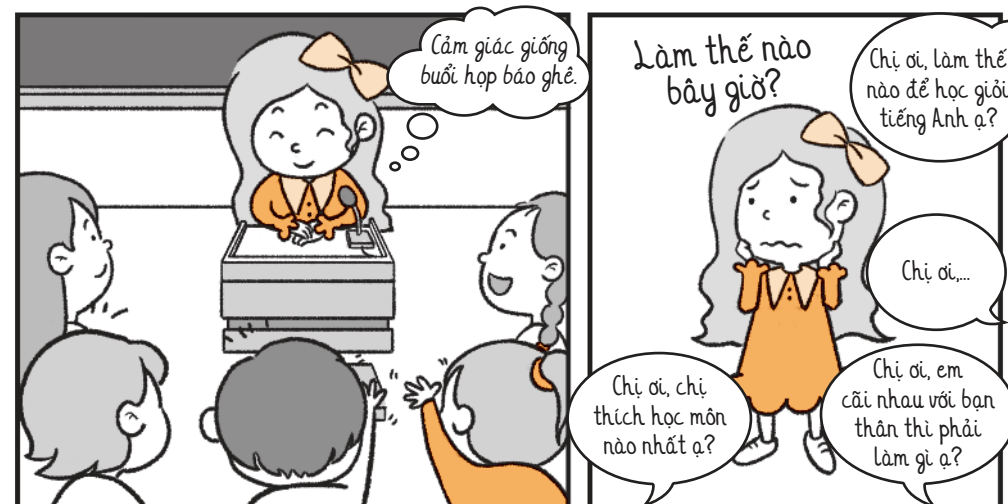
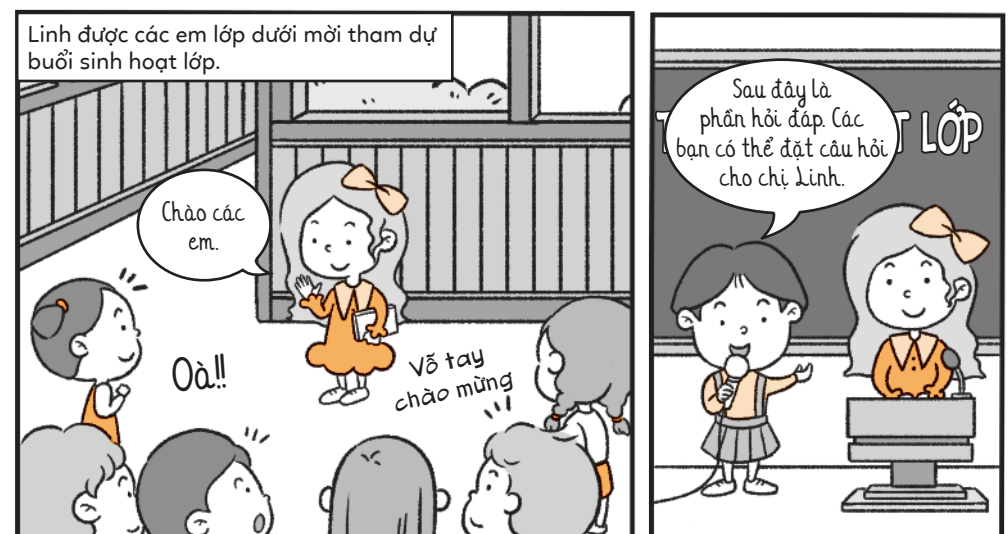
NHỆ NHÀNG ĐỐI MẶT VỚI CÁC TÌNH HUỐNG GIAO TIẾP Ở TRƯỜNG HỌC

- Làm thế nào để đối phó với các câu hỏi bất ngờ
- Gặp câu hỏi không biết, biểu đạt thế nào mới là đúng
- Biết đặt câu hỏi cũng là có tài ăn nói
- Phát biểu cảm nghĩ khi nhận giải thưởng
- Hiểu được ngụ ý lời nói, thành công vượt qua cuộc phỏng vấn
- Bài phát biểu tổng kết
- Trò chuyện với chuyên gia tâm lý

1 Đối phó với các câu hỏi bất ngờ

Linh được các em học sinh lớp dưới mời tham dự buổi sinh hoạt lớp. Trong buổi sinh hoạt có phần hỏi đáp, các em có thể hỏi các anh chị lớp trên những vấn đề mà các em quan tâm. Linh cảm thấy việc này giống với buổi họp báo cô đã xem trên tivi. Cô rất vui nhưng cũng lo lắng không biết mình có thể trả lời những câu hỏi đó không. Với vai trò là đàn chị ưu tú, nếu cô trả lời một cách nghiêm túc quá cũng không nên, trả lời đơn giản cũng không được. Làm thế nào để Linh có thể thuận lợi vượt qua “kì kiểm tra” này?

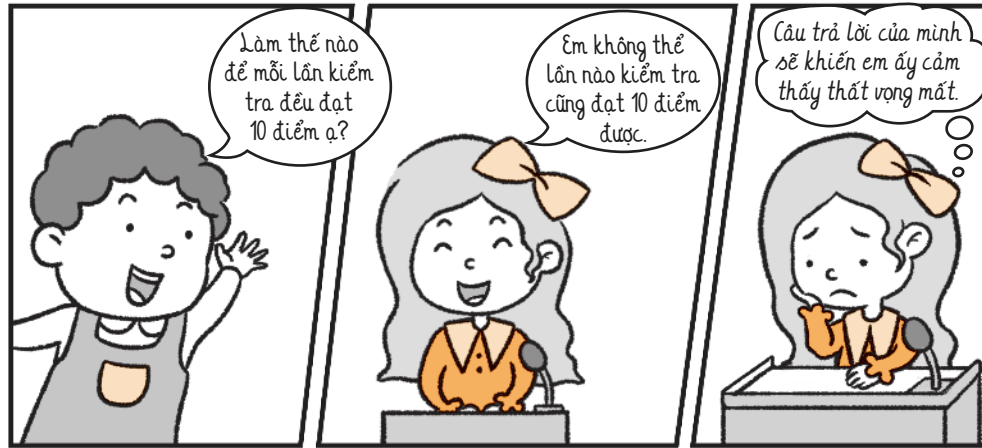

NHỮNG RÀO CẢN GIAO TIẾP THƯỜNG GẶP

- 1 | Phản ứng chậm, không biết cách đối phó với những câu hỏi bất ngờ.
- 2 | Không biết câu trả lời của mình có làm hài lòng người hỏi.

BIỂU ĐẠT SAI VÀ LỜI KHUYÊN

- 1 | **Lời khuyên:** Nếu các em hỏi một cách vô tư, bạn có thể trả lời một cách hài hước. Không nên không trả lời câu hỏi, cũng không nên phủ nhận chính câu hỏi đó.

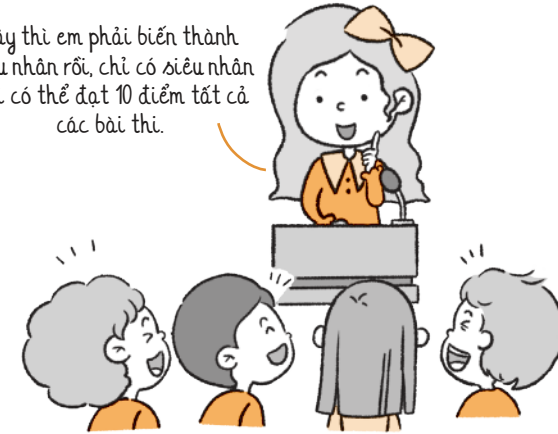

- 2 | **Lời khuyên:** Trong tình huống bị hỏi các câu hỏi bất ngờ thì câu hỏi "yêu sớm" là câu hỏi rất đáng để trả lời.

KĨ NĂNG CẦN LUYỆN TẬP VÀ LỜI KHUYÊN

1. Đối với câu hỏi đùa vui, có thể dùng phương pháp đùa vui để trả lời

Vậy thì em phải biến thành siêu nhân rồi, chỉ có siêu nhân mới có thể đạt 10 điểm tất cả các bài thi.

Lời khuyên: Nếu người hỏi dùng ngữ khí đùa vui để hỏi thì bạn cũng có thể dùng ngữ khí đùa vui để trả lời lại.

2. Dùng lời nói tích cực để trả lời mọi câu hỏi

"Yêu sớm" là bước vào chuyện yêu đương khi còn quá nhỏ, là điều chưa phù hợp ở lứa tuổi các em.

Lời khuyên: Khi trả lời các câu hỏi bất ngờ không nên trả lời lung tung, "yêu sớm" là chưa phù hợp, không nên cố vờ, điều này phải được nói rõ với các em lớp dưới.

3. Sử dụng các kỹ năng ngôn ngữ cơ bản để tránh các câu hỏi hóc búa

Câu hỏi này, chị sẽ suy nghĩ và trả lời các em vào lần sau được không?

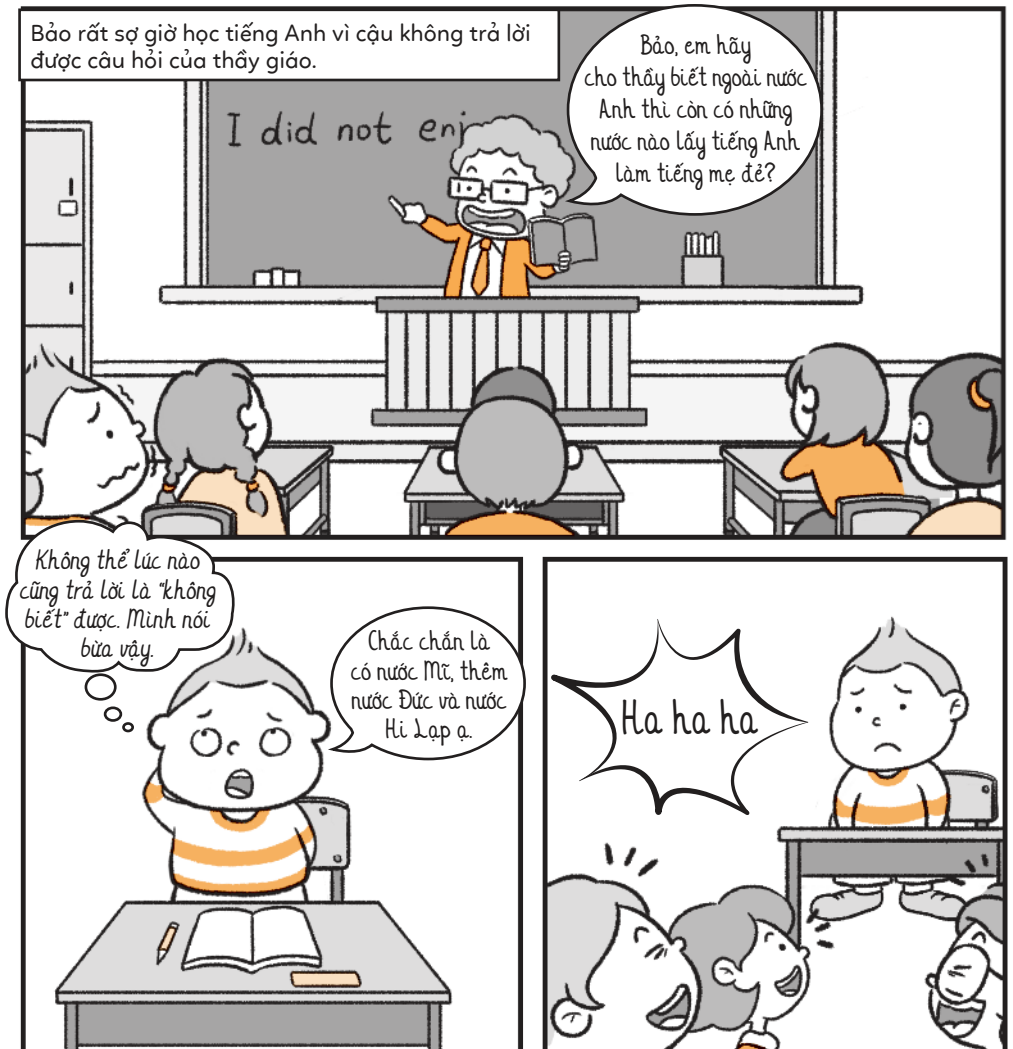
Lời khuyên: Khi bạn gặp câu hỏi không tiện trả lời, đừng từ chối trả lời ngay lập tức, điều này khiến người đặt câu hỏi xấu hổ. Bạn có thể hẹn trả lời vào dịp khác

KỸ NĂNG GIAO TIẾP

- 1 Dùng câu trả lời ngay thơ đáp lại những câu hỏi ngay thơ.
- 2 Dùng lời nói tích cực để trả lời mọi câu hỏi.
- 3 Sử dụng các kỹ năng ngôn ngữ cơ bản để tránh các câu hỏi hóc búa.

2 Gặp câu hỏi không thể giải đáp, biểu đạt thế nào mới là đúng

Bảo rất sợ giờ học tiếng Anh vì để tiết học thêm sinh động, thầy giáo thường đưa ra những câu hỏi kiến thức liên quan đến các nước trên thế giới. Bảo không rành về lịch sử và địa lí thế giới, mỗi lần bị hỏi cậu chỉ trả lời “em không biết”. Để giữ thể diện, khi bị hỏi lại, Bảo giả vờ hiểu và trả lời lung tung. Các bạn cùng lớp cười ầm lên khiến Bảo cảm thấy xấu hổ.

NHỮNG RÀO CẢN GIAO TIẾP THƯỜNG GẶP

- 1 Gặp những vấn đề không quen, không hiểu, thì không biết phải trả lời như thế nào.
- 2 Đối với những vấn đề không hiểu, ngoài nói “không biết” thì không còn phương án nào khác.

BIỂU ĐẠT SAI VÀ LỜI KHUYÊN

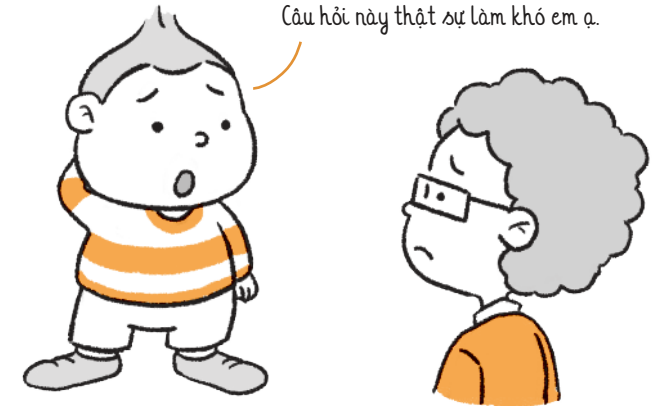
- 1 **Lời khuyên:** Thừa nhận mình không biết là đúng nhưng nếu chỉ nói “em không biết” thì tạo cảm giác khô khan và thiếu hợp tác.

- 2 **Lời khuyên:** Dù lời nói của Bảo có hay đến đâu vẫn là nói linh tinh, bởi vì cậu ấy không hiểu nhưng giả vờ hiểu. Lời nói cần có sự hiểu biết thực tế.

KĨ NĂNG CẦN LUYỆN TẬP VÀ LỜI KHUYÊN

1. Không nên giả vờ hiểu, biểu đạt thành thật chính là tốt nhất

Lời khuyên: Nếu không hiểu mà giả vờ hiểu, nói hay đến đâu cũng vô ích. Cho dù là giao tiếp cá nhân hay phát biểu trước đám đông, biểu đạt thành thật là biểu đạt tốt nhất.

2. Có thể đánh giá những câu hỏi mà bạn không hiểu

Lời khuyên: Nếu chỉ trả lời “không hiểu”, “không biết”, thể hiện bạn không tìm hiểu vấn đề. Khi bạn thừa nhận bạn “không hiểu”, bạn cũng nên bày tỏ quan điểm của mình.